

Сумська обласна рада
Департамент освіти і науки
Сумської обласної державної адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

СХВАЛЕНО
вченою радою КЗ СОІППО
Протокол № 11 від 02.12 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ КЗ СОІППО
від 02.12 2022 № 180-02
В.о. ректора Юрій НІКІТІН

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА
НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ЗДОБУВАЧАМИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ
У КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

(У НОВІЙ РЕДАКЦІЇ)

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти у комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (далі – Положення) регламентує основні засади забезпечення здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти (далі – здобувачі) у комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (далі – КЗ СОІППО) права на вільний вибір навчальних дисциплін, відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (редакція від 24.09.2022 № 2457-IX), «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (редакція від 16.09.2022 № 2471-IX), Постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 365 «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності)», Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (затверджено наказом МОНУ від 11 липня 2019 року № 977), Методичні рекомендації для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми (затверджені рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 29 серпня 2019 року № 9) та Положення про організацію освітнього процесу у комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

1.2. Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу, що гарантує здобувачам побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.3. Положення забезпечує умови для унормування процедур:

- формування та доведення до відома здобувачів переліку вибіркового навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору здобувачами навчальних дисциплін із сформованого переліку;
- організація подальшого вивчення обраних дисциплін;
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.4. Освітньо-професійна програма з будь-якої спеціальності містить нормативну складову та варіативну, що формується випусковою кафедрою. Відповідно до пункту 15 частини 1 статті 62 Закону України «Про вищу освіту» особи, які навчаються у закладах вищої освіти мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

1.5. Вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які вводяться закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів здобувачів вищої освіти, відповідно до сучасних потреб суспільства, посилення їх конкурентноспроможності та затребованості на ринку праці, ефективнішого використання можливостей закладу вищої освіти, врахування

регіональних та галузевих потреб, формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів тощо.

1.6. Вибір здобувачами навчальних дисциплін створює умови для досягнення ними наступних цілей:

- поглиблення професійних знань в межах обраної освітньо-професійної програми та здобуття додаткових фахових компетентностей;

- поглиблення своїх знань та здобуття додаткових загальних і фахових компетентностей в межах спеціальності;

- ознайомлення з сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширення або поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями;

- сприяння та формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, ефективного використання можливостей КЗ СОППО, врахування вимог національного та регіонального ринків праці тощо.

1.7. Вибіркові навчальні дисципліни можуть носити індивідуальний характер і розвивати окрему компетентність або бути об'єднані з навчальною дисципліною обов'язкового компоненту освітньо-професійної програми для поглибленого вивчення фахових компетентностей.

1.8. Зміст вибірових навчальних дисциплін повинен відповідати вимогам: актуальність, науковість, інноваційно-дослідницький характер, зв'язок з практикою, враховувати професійну специфіку, а також науково-дослідницьку діяльність викладачів.

1.9. Окрім вибору навчальних дисциплін в межах вибіркової складової освітньо-професійної програми, здобувачі можуть формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах нормативної складової шляхом обрання місця проходження практичної підготовки (стажування) та обрання теми кваліфікаційної (магістерської) роботи.

II. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Вибір дисциплін варіативної частини освітньо-професійної програми здобувачі здійснюють при формуванні індивідуального навчального плану. Згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу індивідуальний навчальний план студента (ІНПС) є основним робочим документом здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти. Індивідуальний навчальний план здобувача розробляється на навчальний рік на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни, обрані здобувачем, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю, та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, підсумкова атестація випускника).

2.2. КЗ СОІППО несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення освітніх компонентів, які пропонуються здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти для реалізації ними права вільного вибору.

2.3. Викладання вибіркового навчальних дисциплін можуть здійснювати всі кафедри КЗ СОІППО за умови наявності відповідного кадрового, наукового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

2.4. Завідувачі кафедр, які пропонують вибірково навчальні дисципліни, забезпечують підготовку робочих програм навчальних дисциплін, навчально-методичних матеріалів, необхідних для їх вивчення.

2.5. Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає робоча програма навчальної дисципліни/силабус та анотація.

2.6. Обсяг кожної вибіркової навчальної дисципліни становить не менше 3 кредитів ЄКТС (90 годин). Загальний обсяг та обсяг аудиторних занять, форма семестрового контролю вибіркового навчальних дисциплін для конкретного семестру визначаються відповідними освітньо-професійними програмами та навчальними планами. Дисципліни вільного вибору здобувача представлені у навчальному плані відповідної спеціальності переліком дисциплін, що включає в себе як дисципліни відповідної випускової кафедри, так і дисципліни інших кафедр, що є однаковими за обсягом кредитів та формою контролю. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача для конкретного семестру вказана в навчальному плані.

2.7. Формою підсумкового контролю вибіркового навчальних дисциплін є залік.

2.8. Не рекомендується передбачати курсові роботи та практичну підготовку (стажування) у вибірково компонент освітньо-професійної програми.

ІІІ. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. На вибір здобувачам пропонуються виключно дисципліни, робочі навчальні програми яких були розроблені відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», пройшли у встановленому в КЗ СОІППО порядку процедури експертного оцінювання (затвердження на відповідній кафедрі), затверджені у складі навчальних планів та внесені до Каталогу вибіркового навчальних дисциплін відповідної спеціальності КЗ СОІППО (далі – Каталог). Каталог – це систематизований анотований перелік навчальних дисциплін для вільного вибору здобувачів, який є уніфікованим для всіх форм навчання відповідної спеціальності.

3.2. Кафедрами КЗ СОІППО, що пропонують вибіркові навчальні дисципліни, забезпечується своєчасна підготовка навчально-методичного забезпечення, необхідного для вивчення навчальної дисципліни.

3.3. Не пізніше ніж 01 лютого кожного навчального року кафедри КЗ СОІППО, які пропонують вибіркові навчальні дисципліни, подають у навчальну частину заповнені електронні форми відповідно до зразку (Додаток 1) та анотації вибіркових навчальних дисциплін (Додаток 2). Сформований перелік вибіркових навчальних дисциплін, який подається до Каталогу, розглядається і затверджується на засіданні відповідних кафедр.

3.4. Не пізніше ніж 01 березня кожного навчального року визначені кафедрами КЗ СОІППО пропозиції щодо внесення змін до переліку вибіркових навчальних дисциплін у освітньо-професійну програму розглядаються та затверджуються на засіданні випускової кафедри із залученням гаранта освітньо-професійної програми, стейкхолдерів та представників студентського самоврядування.

3.5. Не пізніше ніж 01 квітня кожного навчального року вибіркові навчальні дисципліни, які запропоновані кафедрами для вибору здобувачів, формуються навчальним відділом КЗ СОІППО у Каталоги вибіркових навчальних дисциплін для кожної спеціальності.

3.6. Каталог вибіркових навчальних дисциплін та анотації до них оприлюднюються на сайті КЗ СОІППО у верхньому меню «Навчальна робота» у розділі «Перепідготовка» у підрозділі відповідної спеціальності, на сайті випускової кафедри у розділі «Вибіркові навчальні дисципліни».

3.7. У Каталогі зазначається назва дисципліни; кафедра, що викладатиме навчальну дисципліну; ПІБ викладача, який викладатиме дисципліну; програмні компетентності; програмні результати навчання; вид занять та форма підсумкового контролю; семестр викладання дисципліни; анотація дисципліни.

3.8. Для більш якісного ознайомлення здобувачів зі змістом та процедурою вільного вибору вибіркової навчальної дисципліни на кафедрах формується група консультантів, основними функціями якої є ознайомлення здобувачів з порядком, термінами, особливостями вибору навчальних дисциплін в КЗ СОІППО.

3.9. Перелік навчальних дисциплін, що входять до каталогів вибіркових дисциплін, підлягає щорічному перегляду. Внесення змін до переліку вибіркових навчальних дисциплін відбувається з урахуванням пропозицій гарантів освітніх програм та за результатів внутрішнього (здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників) і зовнішнього (стейкхолдерів, роботодавців) моніторингу.

ІV. ПРОЦЕДУРА ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

4.1. Терміни проведення процедури вибору здобувачами вибіркових навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення.

4.2. Процедура вибору здобувачами вибіркового навчальних дисциплін включає чотири етапи.

Перший етап – ознайомлення здобувачів із порядком, термінами і особливостями запису та формування списку вибіркового навчальних дисциплін в КЗ СОІППО. Зустріч зі здобувачами на даному етапі організовується завідувачем випускової кафедри/куратором академічної групи. Для здобувачів денної форми навчання зустріч відбувається протягом квітня 1-го року навчання. Для здобувачів заочної форми навчання – відповідно до графіку навчальної сесії у 2-му семестрі 1-го року навчання. У разі якщо вивчення вибіркового навчальних дисциплін припадає на 2-й семестр 1-го року навчання, зустріч відбувається у перший тиждень завершення вступної кампанії та остаточного формування навчальної групи.

Другий етап – ознайомлення здобувачів із переліком вибіркового навчальних дисциплін, які пропонуються для вивчення відповідно до спеціальності, за якою вони навчаються. Заходи даного етапу організовуються завідувачем випускової кафедри з куратором академічної групи.

На даному етапі відбувається знайомство здобувачів із каталогом вибіркового навчальних дисциплін, використовуючи інформаційний пакет на сайті КЗ СОІППО та сайті випускової кафедри, відповідно до п. 3.7. Ознайомлення здобувачів денної форми навчання із Каталогом може розпочинатися випусковою кафедрою з перших днів навчання, а для студентів заочної форми навчання – не пізніше як під час настановної сесії.

Для більш якісного ознайомлення здобувачів зі змістом вибіркового навчальних дисциплін випускова кафедра може організовувати проведення зборів здобувачів, під час яких науково-педагогічні працівники – розробники матеріалів вибіркового освітніх компонентів проводять їх презентації. Для здобувачів денної форми навчання презентації доречно проводити протягом квітня 1-го року навчання. Для здобувачів заочної форми навчання – відповідно до графіку навчальної сесії у 2-му семестрі 1-го року навчання. У разі якщо вивчення вибіркового навчальних дисциплін припадає на 2-й семестр 1-го року навчання, презентації необхідно провести протягом грудня 1-го навчального року.

Третій етап – запис здобувачів на вивчення вибіркового навчальних дисциплін. Здобувач обирає вибірково навчальні дисципліни на весь період навчання. Запис здобувачів на вивчення вибіркового навчальних дисциплін відбувається шляхом заповнення онлайн-анкет, розміщених в командах навчальних груп у каналі «Вибіркові навчальні дисципліни» на платформі Office 365 засобами застосунку Microsoft Teams. Заходи даного етапу організовуються завідувачем випускової кафедри/ куратором академічної групи протягом 5 робочих днів після завершення другого етапу.

Четвертий етап – опрацювання результатів онлайн-опитування здобувачів та формування списку обраних вибіркового навчальних дисциплін. Дана процедура здійснюється навчальним відділом спільно з куратором академічної групи із використанням функціоналів інформаційної системи КЗ СОІППО. Тривалість етапу не перевищує 5 робочих днів. Процедура вважається

завершеною за умови участі в онлайн-опитуванні не менше 75 % від загальної кількості здобувачів, які навчаються за визначеною спеціальністю та формою навчання.

Вибіркова навчальна дисципліна вважається обраною, якщо за результатами опрацювання онлайн-анкет її обрала переважна більшість здобувачів.

Здобувач, який не скористався правом вибору дисциплін без поважної причини у визначені терміни, зараховується на вивчення вибіркового навчального дисциплін з урахуванням сформованого списку обраних дисциплін.

4.3. Вибіркова навчальна дисципліна, яка потрапила до списку обраних дисциплін, є підставою для включення цієї дисципліни до Індивідуального навчального плану здобувача. Результати студентського вибору навчальних дисциплін із Каталогу зазначаються у відповідному Індивідуальному навчальному плані здобувача. Здобувач в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Необґрунтована відмова від запланованої дисципліни тягне за собою академічну заборгованість.

4.4. Результати здійснення здобувачами вільного вибору навчальних дисциплін заслуховуються на раді факультета/вченої раді КЗ СОІППО.

4.5. Електронні форми каталогу вибіркового навчального дисциплін, анотації до навчальних дисциплін, генеровані в інформаційній системі файли з підсумками вільного вибору, розпорядчі документи про формування списку вибіркового дисциплін зберігаються упродовж всього терміну навчання здобувачів за відповідною спеціальністю.

4.6. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки за письмовою заявою здобувача і згодою випускової кафедри/гаранта освітньо-професійної програми можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених ним дисциплін із циклу вільного вибору.

4.7. Загальне керівництво над впровадженням та реалізацією Положення покладається на начальний відділ КЗ СОІППО.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження рішенням вченої ради Інституту та введення в дію наказом ректора.

5.2. Положення оприлюднюється на офіційному веб-сайті КЗ СОІППО.

5.3. Положення підлягає перегляду та оновленню відповідно до змін нормативно-правових актів України у сфері вищої освіти.

5.4. Зміни та доповнення до Положення вносять шляхом викладення його в новій редакції.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Світлана ПАНЧЕНКО

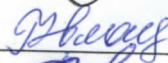
Завідувач кафедри педагогіки,

спеціальної освіти та менеджменту

Галина ЄФРЕМОВА

Завідувач навчального відділу

Ельвіра ГОЛОВАЧ

Голова студентського самоврядування

Вікторія ЯРОВА

Положення підготувала:

в.о. завідувача кафедри психології

Алла ВОЗНЮК

ДОДАТКИ

Додаток 1

Перелік вибіркових навчальних дисциплін

Назва спеціальності	Назва дисципліни	Назва кафедри		
		Загальна кількість кредитів (годин)	Передумови вивчення дисципліни	Короткий опис дисципліни (мета, завдання)

Додаток 2

АНОТАЦІЯ НАЗВА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Складові програми	Зміст програми
Передумови вивчення дисципліни	
Мета навчальної дисципліни	
Завдання навчальної дисципліни	
Зміст навчальної дисципліни	